

INTERVIEW

De man die vloeibaar gitaar kon spelen

Baltazar Benitez uit Uruguay woont al tientallen jaren stilletjes in Tilburg. Oude held op de gitaar.

Henri van der Stoep
Tilburg

Baltazar Benitez. Wie? Nou, iedereen herinnert zich nog wel de tranen van Mxima op haar huwelijksdag bij het luisteren naar 'Adiós Nonino', gespeeld door Carel Kraayenhof op zijn bandoneon. Dat lied is van Astor Piazzolla. En met deze beroemde Argentijnse componist en bandoneonist ging Baltazar Benitez vroeger op tournee, gaf hij concerten en maakte hij platen. Piazzolla droeg zelfs nummers aan hem op. Zou deze Baltazar Benitez dus mogelijk heel erg goed klassiek gitaar kunnen spelen? Ja. Maar nu niet meer.

Ereld

Daar zit hij, in een lute stoel in de hoek van zijn huiskamer in de Koopvaardijstraat in Tilburg, een beetje breekbare, een beetje verlegen. Zijn dochter Noëlle zit aan zijn zij. Benitez is 71 jaar, hij werd onlangs benoemd tot ereid van de Gitaarsalon Looen op Zand.

Drie jaar geleden was er in Montevideo een hommage. Benitez zat opvallend, bijna schaamschichtig in de volle zaal. Later werd hij naar voren geroepen, onderscheiden en bedolven onder een luid en lang aanhoudend applaus, dat hij schuchter onderging.

Wat doet een Zuid-Amerikaanse gitaarvirtuoos in Tilburg? Hij kwam er ooit werken en wonen, in 1972, als docent op het conservatorium. En om van hieruit tournees te maken en concerten te geven. In Japan, de Verenigde Staten, Rusland, Mexico, Spanje. Tot het ineens over was.

Coma

„Twintig jaar geleden ben ik heel ziek geworden. Ik was altijd op tournee en ergens heb ik toen een voedselvergiftiging opgelopen. Peritonitis, ofwel buikvliesontsteking. Ik ben tien keer geopereerd, heb een half jaar in het ziekenhuis gelegen, ben eerst een maand in coma gehouden. Toen ik eenmaal thuis was, merkte ik dat ik veel minder energie had

▲ Baltazar Benitez samen met zijn dochter Noëlle. FOTO JONAS HAASVELD/WAARKT

Toen vader uit coma kwam, riep hij dat hij weg moest: een concert

—Noëlle Benitez

dan daarvoor. Ik studeerde vier uur per dag. Dat ging niet meer. Ik ben toen met pensioen gegaan en helemaal gestopt met spelen.”

Hij vertelt het zonder veel dramatiek. Zijn dochter Noëlle is emotioneel. „Het feit dat papa hier nog zit... Toen hij uit zijn coma kwam, riep hij meteen in paniek dat hij weg moest, hij had een concert.”

Altijd reuring

Zij herinnert zich de maanden nadat hij was geopereerd en het einde van zijn carrière een feit was. „Die stilte in huis vergeet ik nooit meer. We waren stilte gewend, omdat papa heel vaak op tournee was. Maar dan bleef hij een week weg, hooguit een

maand. Dan was hij terug. Hier was altijd reuring in huis, er werd altijd muziek gemaakt. En ineens was dat afgelopen. Dat is een andere stilte. Hij heeft twee jaar moeten herstellen. In die periode was papa apathisch. Tot hij toch weer verder wilde. Okay, dan gaan we verder.”

Noëlle is van 1978, geboren in Tilburg, getrouwd met Paul. Ze hebben een dochter, Mila, van 10 maanden. En de tweede is op komst, ook een dochter.

Noëlle: „Ik was zestien toen het gebeurde. Tot die tijd mocht ik altijd mee naar concerten, als het ging. Vanaf mijn geboorte heb ik hem altijd horen spelen. Ik sliep naast zijn studiekamer, ik viel elke avond in

INSPIRATIE

8 Geert van Opstal van de Gitaarsalon Looen op Zand:

„Wij kennen elkaar al sinds 1972. Baltazar was God voor ons. Julian Bream was de wereldtop, maar technisch en qua muzikaliteit vonden wij Baltazar veel beter. Hij heeft de klassiek gitaristen in Nederland enorm geïnspireerd. In die tijd al gingen we samen hout kopen om gitaren te bouwen. Hij weet alles van gitaren. Baltazar heeft een paar Torres-gitaren gehad, de Stradivarius onder de gitaren. Hij heeft alles minutieus opgemeten en tekeningen gemaakt van die instrumenten. En vervolgens nagelbouwd.”

slaap bij zijn muziek. Bij concerten wist ik precies wanneer hij een foutje maakte.”

Noëlle lukt het niet gitaar te spelen. Haar vader grinte: „Geen discipline.” Dochter knikt. Moeder Benitez overleed in 2009. Nog een drama.

Baltazar Benitez: „Ik ben hobby's gaan zoeken, schilderen. En gitaren bouwen.”

Soms overwintert hij in Uruguay, en in januari was het hele gezin een paar weken in papa's vaderland. „Ik heb intussen langer in Europa gewoond dan in Uruguay”, zegt hij.

Echte Tilburger?

Hij woonde in Tilburg eerst in Noord („Mooi, lekker rustig”), nu hartje stad. Is hij een Tilburger geworden? Noëlle probeert te beweren van wel. „Hij is superpunctueel, hij is dol op haring en hij eet nooit na zes uur 's avonds.”

Zijn Nederlands is prima. „Ik moest ook moeten gaan lesgeven, ben dus direct op cursus gegaan in een talenpracticum. Het is wel een hartstikke moeilijke taal voor ont. Als je een letter verkeerd kiest, zeg je heel iets anders dan je wilt. Ik zie tegen een leerling ooit dat hij de volgende dag een bijl moest meenemen. Ik bedoelde vijf, voor zijn nagels, haha.”

Benitez vindt gitarist Enno Voorhorst heel goed. Anders natuurlijk dan hijzelf was. „Ik speelde licht, precies, vloeibaar.” Vloeibaar. „Ik heb geleerd mijn hand anders op de gitaar aan te houden, bij verplaatsing geen geluid te maken.”

Baltazar leerde zelf gitaar spelen toen hij twaalf was. „Mijn vader speelde een beetje. Toen hij overleed, lag die gitaar op de klerenkast. Ik heb er nieuwe snaren op laten zetten en ben toen milongga gaan leven, een typisch Uruguayans ritme. Zo is het begonnen.”